

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ilmailulain ja liikenteen palveluista annetun lain 127 ja 128 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ilmailulain ja liikenteen palveluista annetun lain 127 ja 128 §:n muuttamisesta (HE 261/2022 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Iida Huhtanen, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Krista Widerholm, liikenne- ja viestintäministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Kosti Honkanen, puolustusministeriö
- vanhempi osastoesiupseeri Matti Sirkkola, puolustusministeriö
- turvallisuuspäällikkö, majuri Lauri Pakkala, sisäministeriö
- apulaisosastopäällikkö, everstiluutnantti Rami Lindström, Ilmavoimat
- johtava asiantuntija Susanna Metsälampi, Liikenne- ja viestintävirasto
- maanmittausneuvos Markku Markkula, Maanmittauslaitos
- tutkimusprofessori Eija Honkavaara, Maanmittauslaitos
- kestävän kehityksen johtaja Mikko Viinikainen, Finavia Oyj
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Timo Koskinen, Finnair Oyj
- päällikkö Teppo Asanti, Fintraffic Lennonvarmistus Oy
- päällikkö Samu Tuparinne, Fintraffic Lennonvarmistus Oy
- Principal Scientist Timo Lind, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- Local Policy and Community Affairs Manager Titta Andersson-Bohren, Wing Aviation Finland Oy
- hallituksen jäsen Markku Roschier, RPAS Finland ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- ulkoministeriö
- Aii Airspace Design
- Insta Group Oy

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ilmailulakia ja liikenteen palveluista annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on antaa Euroopan unionin miehittämättömille ilma-aluksille tarkoitettua ilmatilaa koskevaa niin sanottua U-space-täytäntöönpanoasetusta täydentävä kansallinen sääntely. Asetuksessa vahvistetaan säännöt ja menetelmät, jotka koskevat miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien turvallista käyttöä U-space-ilmatilassa, miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien turvallista integrointia ilmailujärjestelmään ja U-space-palvelujen tarjoamista.

Esityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi määräyksellä perustaa U-space-täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitetun U-space-ilmatilan, jossa miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä voidaan harjoittaa toimintaa ainoastaan U-space-täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettujen U-space-palvelujen tukemana.

Valtioneuvosto voisi nimetä yksinoikeudella toimivan U-spacen yhteisen tietopalvelun tarjoajan. Vaihtoehtoisesti tätä tehtävää hoitaisi toimivaltaisena viranomaisena toimiva Liikenne- ja viestintävirasto tai yksityinen tai julkinen palveluntarjoaja, jolle viranomainen olisi siirtänyt tehtävän.

Lisäksi laissa säädettäisiin U-spaceen liittyvän tiedon asettamisesta saataville.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia myös lentoesteisiin liittyvään lupamenettelyyn. Ehdotuksen mukaan luvan lentoesteelle myöntäisi hakemuksesta Liikenne- ja viestintävirasto eikä hakemukseen tulisi enää liittää asianomaisen ilmaliikennepalvelun tarjoajan antamaa lausuntoa. Lakiin lisättäisiin myös säännös lentoesterekisterin pitämisestä ja mahdollisuudesta siirtää tehtävä ulkoiselle palveluntarjoajalle.

Lisäksi ilmailulakiin ehdotetaan eräitä muita lisäyksiä ja liikenteen palveluista annettuun lakiin eräitä teknisluonteisia lisäyksiä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 26.1.2023. Lentoestelupaprosessia koskeva sääntely tulisi voimaan 1.10.2023.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

(1) Esityksellä täydennetään kansallisesti niin sanotun U-space-täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/664 sääntelyä. Täytäntöönpanoasetuksen mukaan jäsenvaltio voi nimetä alueelleen U-space-ilmatiloja, joissa miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä saa harjoittaa toimintaa ainoastaan U-space-palvelujen tukemana. Ilmatilojen nimeämisen on perustuttava ilmatilan riskiarviointiin, ja niitä voidaan asetuksen mukaan perustaa muun muassa turvallisuuteen, yksityisyyden suojaan tai ympäristöön liittyvistä syistä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan sääntelyä lentoesteiden lupamenettelyistä.

(2) Valiokunta pitää esitystä saamansa selvityksen perusteella tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja katsoo, että ehdotukset ovat omiaan lisäämään ilmailun turvallisuutta erityisesti miehittämättömän ilmailun osalta.

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

(3) Valiokunta on tehnyt esitykseen eräitä tarkemmin yksityiskohtaisissa perusteluissa esille tuotuja muutoksia asiantuntijakuulemisessa esille tuotujen maanpuolustuksellisten tarpeiden vuoksi. Valiokunta on näistä syistä myös lisännyt asiayhteyksivaatimuksen puitteissa esityksen ulkopuolelta mietintöönsä aluevalvontalain (755/2000) muuttamista koskevan uuden 3. lakiehdotuksen.

(4) Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että jatkossa voisi olla tarpeen luoda myös menetelyt, joilla ilmatiloja voitaisiin varata erilaista tutkimus- ja testaustoimintaa varten.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Ilmailulaki

88 §. Lentopaikan käytön kieltäminen ja rajoittaminen. Asiantuntijakuulemisessa tuotiin esille maanpuolustukseen liittyvä tarve, jonka mukaan lentopaikan pitäjän tulisi voida sulkea lentopaikka sotilasviranomaisen esityksestä. Lisäksi lentopaikka tulisi tarvittaessa voida sulkea fyysisillä esteillä. Esityksen mukaan lentopaikan käytön kieltäminen kuuluu kaikilta osin Liikenne- ja viestintävirastolle.

Valiokunta ehdottaa Puolustusvoimien ehdotuksesta ja saamansa selvityksen perusteella nopean reagoinnin mahdollistamiseksi, että pykälään lisätään uusi 5 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston lisäksi myös lentopaikan pitäjä voi kieltää sotilasviranomaisen esityksestä lentopaikan käytön tai rajoittaa sitä aluevalvonnan tai maanpuolustuksen ylläpitämiseksi välttämättömästä syystä, kuitenkin enintään seitsemän vuorokauden ajaksi. Lentopaikan pitäjän on ilmoitettava kiellosta tai rajoituksesta viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle, joka voi päättää kiellosta tarvittaessa pidemmälle ajalle.

Maanpuolustukseen liittyvistä syistä valiokunta on myös lisännyt pykälään uuden 6 momentin siitä, että lentopaikka, jonka käyttö on aluevalvonnan tai maanpuolustuksen ylläpitämiseksi välttämättömästä syystä kielletty tai sen käyttöä on näistä syistä rajoitettu, voidaan tarvittaessa sulkea fyysisillä esteillä. Lentopaikan sulkeminen fyysisillä esteillä voidaan tehdä vain sotilasviranomaisen toimesta, ja tällainen este ei saa vaarantaa siviili-ilmailun turvallisuutta.

Lisäksi valiokunta on uuden 5 ja 6 momentin lisäämisen vuoksi muuttanut lain johtolauseetta.

158 a §. Lentoesteluvan myöntäminen. Asiantuntijakuulemisessa kiinnitettiin huomiota lentoesteluvan käsittelyyn liittyvään kuulemismenettelyyn. Valiokunta on lisännyt saamansa selvityksen perusteella pykälän 1 momenttiin vaatimuksen, jonka mukaan lausunto tulee pyytää ilmailuliikennepalveluntarjoajan, lentopaikan pitäjän, lentomenetelmien suunnittelijoiden ja muiden asianosaisten lisäksi myös kaikilta niiltä viranomaisilta, joiden toimintaan haetulla esteellä voi olla vaikutusta. Lisäksi valiokunta on lisännyt pykälään nimenomaisen vaatimuksen siitä, että merialueelle sijoitettavan tuulivoimalan osalta lausuntoa on pyydettävä Rajavartiolaitokselta. Kattavalla kuulemisella voidaan varmistaa, että lupaviranomaisella on käytettävissään arvioinnissa tarvittavat tiedot lentoesteiden mahdollisista haittavaikutuksista.

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

158 d §. Tiedon luovuttaminen lentoesterekisteristä. Valiokunta on tehnyt pykälän 2 momenttiin teknisen korjauksen.

Voimaantulosäännös. Valiokunta on tehnyt lain voimaantulosäännökseen teknisen korjauksen.

3. Aluevalvontalaki (755/2000)

Valiokunta on lisännyt asiayhteysvaatimuksen puitteissa hallituksen esityksen ulkopuolelta uuden 3. lakiehdotuksen aluevalvontalain 24 c ja 34 a §:n muuttamisesta. Lakiehdotuksella toteutetaan asian valiokuntakäsittelyn aikana esille tulleita kiinteästi hallituksen esitykseen liittyviä aluevalvonnan ja maanpuolustuksen tarpeita.

24 c §. Valtion ilma-aluksen ja merialueella tapahtuvan aluevalvontatehtävän turvaaminen. Puolustusministeriön asiantuntijalausunnoissa korostettiin ilmatilan esteettömän käytön tarvetta aluevalvonnan operatiivisissa tehtävissä myös U-space-ilmatilassa. U-space-täytäntöönpanoasetuksen 10 artiklan 10 kohdassa säädetään lennätyslupien päivittämisestä ja peruuttamisesta olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Saadun selvityksen mukaan kyseinen säännös ei kuitenkaan ole maanpuolustuksen tarpeiden turvaamiseksi sanamuodoltaan riittävän velvoittava U-space-palveluntarjoajaa kohtaan.

Maanpuolustuksen tarpeiden vuoksi valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että U-space-palveluntarjoajalla tulee olla tältä osin vastaavat velvollisuudet kuin muulla ilmaliikennepalvelun tarjoajalla ja ilmatilan hallintayksiköllä. Valiokunta on näin ollen muuttanut puolustusministeriön ehdotuksesta voimassa olevaa aluevalvontalain 24 c §:n 1 momenttia siten, että U-space-palveluntarjoajalla on vastaavat velvollisuudet kuin ilmaliikennepalvelun tarjoajalla ja ilmatilan hankintayksiköllä ilmatilan esteettömän käytön turvaamiseksi aluevalvontatehtävässä. Puolustusministeriö vastaa aluevalvontalaista, ja valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutokset eivät ole ristiriidassa U-space-täytäntöönpanoasetuksen kanssa.

34 a §. Voimakeinojen käytön turvaaminen ilmatilassa ja merialueella. Valiokunta on muuttanut puolustusministeriön ehdotuksesta voimassa olevaa aluevalvontalain 34 a §:n 1 momenttia siten, että U-space-palveluntarjoajalla on vastaavat velvollisuudet kuin ilmaliikennepalvelun tarjoajalla ja ilmatilan hankintayksiköllä säännöksessä tarkoitettujen voimakeinojen käytön turvaamiseksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutokset eivät ole ristiriidassa U-space-täytäntöönpanoasetuksen kanssa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 261/2022 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 261/2022 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

Eduskunta hyväksyy uuden 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan uusi lakiehdotus)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ilmailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ilmailulain (864/2014) 158 §:n 5 ja 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 965/2018,
muutetaan 2 §:n 27 kohta, 6 luvun otsikko, 113 §:n 2 momentti, 146 §:n 14 kohta ja 158 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 27 kohta ja 146 §:n 14 kohta laissa 1327/2021 sekä 113 §:n 2 momentti ja 158 §:n 4 momentti laissa 965/2018, sekä
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 534/2020 ja 1327/2021, uusi 28—30 kohta, lakiin uusi 11 d ja 11 e §, 88 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 965/2018, uusi 4—6 momentti, lakiin uusi 108 a, 115 a ja 116 a §, 146 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1327/2021, uusi 15—17 kohta ja lakiin uusi 158 a—158 d §,
seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

27) *ilmaliikenteen hallintaa koskevalla täytäntöönpanoasetuksella* ilmaliikenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalvelujen sekä muiden ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen palveluntarjoajia koskevista yhteisistä vaatimuksista ja näiden palveluntarjoajien valvonnasta, asetuksen (EY) N:o 482/2008 sekä täytäntöönpanoasetusten (EU) N:o 1034/2011, (EU) N:o 1035/2011 ja (EU) 2016/1377 kumoamisesta ja asetuksen (EU) N:o 677/2011 muuttamisesta annettua komis-

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

sion täytäntöönpanoasetusta (EU) 2017/373, sellaisena kuin se on muutettuna komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2020/469;

28) *U-space-täytäntöönpanoasetuksella* U-spacen sääntelykehyksestä annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2021/664;

29) *U-space-palveluntarjoajalla* oikeushenkilöä, joka on U-space-täytäntöönpanoasetuksen mukaisesti sertifioitu tarjoamaan mainitun asetuksen 2 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettuja *U-space-palveluita* 1 alakohdassa tarkoitettussa *U-space-ilmatilassa*;

30) *U-spacen yhteisen tietopalvelun tarjoajalla* palveluntarjoajaa, joka tarjoaa U-space-täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettua yhteistä tietopalvelua U-space-ilmatilassa.

11 d §

U-space-ilmatila

Liikenne- ja viestintävirasto voi määräyksellä perustaa enintään kolmeksi vuodeksi U-space-ilmatilan, jossa miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä voidaan harjoittaa toimintaa ainoastaan U-space-palvelujen tukemana.

11 e §

UAS-ilmatilavyöhykkeitä koskevan tiedon asettaminen saataville

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa UAS-ilmatilavyöhykkeitä ja U-space-ilmatiloja koskevan tiedon asettamisesta saataville yleisesti käytettävässä yhtenäisessä digitaalimuodossa. Liikenne- ja viestintävirasto voi hoitaa tehtävän itse tai hankkia palvelun yksityiseltä tai julkiselta palveluntarjoajalta. Tehtävän siirtämisessä ja sen hoitamisessa noudatetaan liikenteen palveluista annetun lain 210, 212, 213 ja 215 §:ää.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun palveluntarjoajan palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan mainitussa momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

6 luku

Lupa ilmailutoimintaan eräissä tapauksissa

88 §

Lentopaikan käytön kieltäminen ja rajoittaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää lentopaikan käytön tai rajoittaa sitä aluevalvonnan, rajaturvallisuuden, maanpuolustuksen, poliisitoiminnan, pelastustehtävien tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi välttämättömästä syystä enintään neljän viikon ajaksi.

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

Lentopaikan pitäjä voi sotilasviranomaisen esityksestä kieltää lentopaikan käytön tai rajoittaa sitä aluevalvonnan tai maanpuolustuksen ylläpitämiseksi välttämättömästä syystä enintään seitsemän vuorokauden ajaksi. Lentopaikan pitäjän on viipymättä ilmoitettava kiellosta tai rajoituksesta Liikenne- ja viestintävirastolle. (Uusi)

Sotilasviranomainen voi asettaa lentopaikalle, jonka käyttö on aluevalvonnan tai maanpuolustuksen ylläpitämiseksi kielletty tai sen käyttöä on näistä syistä rajoitettu, fyysisen esteen. Tällaista estettä asetettaessa on huomioitava siviili-ilmailun turvallisuus. (Uusi)

108 a §

U-spacen yhteisen tietopalvelun tarjoaminen

Valtioneuvosto voi nimetä U-spacen yhteisen tietopalvelun tarjoajan, joka tarjoaa yhteisiä tietopalveluja yksinoikeudella yhdessä tai useammassa 11 d §:n mukaisesti perustetussa U-space-ilmatilassa. Ennen yhteisen tietopalvelun tarjoajan nimeämistä on kuultava sisäministeriötä ja puolustusministeriötä. Jos yhteisen tietopalvelun tarjoaja nimetään yksinoikeudella, U-space-täytöntöönpanoasetuksen 5 artiklan 1—3 kohdassa tarkoitettut tiedot asetetaan yksinoikeudella toimivan yhteisen tietopalvelun tarjoajan saataville, ja tämän on annettava ne mainitun artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa U-space-ilmatilan yhteisen tietopalvelun osana U-space-täytöntöönpanoasetuksen 5 artiklan 1—3 kohdassa tarkoitettujen tietojen asettamisesta saataville, jos U-spacen yhteisen tietopalvelun tarjoajaa ei nimetä 1 momentin mukaan yksinoikeudella. Liikenne- ja viestintävirasto voi hoitaa tehtävän itse tai hankkia palvelun yksityiseltä tai julkiselta palveluntarjoajalta. Tehtävän siirtämisessä ja sen hoitamisessa noudatetaan liikenteen palveluista annetun lain 210, 212, 213 ja 215 §:ää.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun palveluntarjoajan palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan mainitussa momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

113 §

Lennonvarmistushenkilöstön lupakirja, kelpoisuustodistus, kelpuutus ja hyväksyntä sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus

Lennontiedottajalla on oltava:

1) Liikenne- ja viestintäviraston myöntämä tai hyväksymä lupakirja, tehtävän edellyttämät kelpuutukset ja hyväksynät sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus;

2) vieraassa valtiossa annettu lupakirja tai vastaava lupa, jonka Liikenne- ja viestintävirasto tekemänsä vaikutusarvioinnin pohjalta muuntaa yksikkökohtaisen koulutuksen jälkeen suomalaiseksi, sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus, joka Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti tunnustetaan Suomessa; tai

3) 1 momentissa tarkoitettu lupakirja.

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

115 a §

U-spacen käyttäjien tiedonsaanti

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä siitä, mitä liikennedataa, reaaliaikaista tai tallennettua, U-space-palveluntarjoajien, yksinoikeudella toimivien yhteisen tietopalvelun tarjoajien ja ilmaliikennepalvelujen tarjoajien on asetettava luvan saaneiden luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden saataville U-space-täytäntöönpanoasetuksen 18 artiklan b alakohdan mukaisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä yhteisten tietojen käyttäjien tiedonsaantitavasta ja tietojen asettamisesta saataville U-space-täytäntöönpanoasetuksen 18 artiklan c kohdan mukaisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä tiedoista, jotka yhteisen tietopalvelun tarjoajan ja U-space-palveluntarjoajan on asetettava saataville sen varmistamiseksi, että U-space-palvelujen tarjoaminen edistää ilma-alusten turvallista käyttöä.

116 a §

S-moodikoodien rekisteri

Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää rekisteriä toisiotutkavastaimien s-moodikoodeista. Rekisterin tarkoituksena on varmistaa koodien tarkoituksenmukainen jakaminen siten, että lennonvarmistuksen tutkajärjestelmälle ei aiheudu häiriöitä.

S-moodikoodien rekisteriin on merkittävä ilma-aluksesta, ajoneuvosta tai laitteesta seuraavat tiedot:

- 1) omistajan ja käyttäjän nimi ja yhteystiedot;
- 2) toisiotutkavastaimen tunnistuskoodi, joka on koodattu Liikenne- ja viestintäviraston edellyttämällä Chicagon yleissopimuksessa tarkoitetun standardin mukaisella protokollalla;
- 3) mahdollinen rekisteritunnus tai vastaava tunniste.

S-moodikoodien rekisteriin saa myös merkitä ilma-aluksen muut kansainvälisten standardien ja käytäntöjen mukaiset tiedot.

Ilma-aluksen, ajoneuvon tai laitteen omistajan tai käyttäjän on ilmoitettava rekisterin pitäjälle tässä pykälässä tarkoitetut sellaiset tiedot ja niiden muutokset, joita ei ole ilmoitettava liikenneasioiden rekisteriin sekä liitettävä ilmoitukseen tietojen yksilöimiseksi ja todentamiseksi riittävä selvitys.

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana tiedot toisiotutkavastaimesta on poistettu rekisteristä ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän pyynnöstä. Muilta osin rekisteriin talletettujen henkilötietojen säilyttämisen ja poistamisen tarvetta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein niiden säilyttämisestä.

S-moodikoodien rekisteristä saa luovuttaa tietoja vain viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien hoitamiseksi.

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

146 §

Toimenpiteet organisaatiolle myönnettyyn lupaan tai ilmoituksenvaraiseen toimintaan puuttumiseksi

Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa ryhtyä 147—149 §:ssä tarkoitettuihin toimiin, kun kyseessä on:

-
- 14) 158 §:ssä tarkoitetun lentoesteluvan haltija;
 - 15) U-space-palveluntarjoaja;
 - 16) yhteisen tietopalvelun tarjoaja;
 - 17) palveluntarjoaja, joka tarjoaa lentopaikkoihin liittyvistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 139/2014 2 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettua asematasovalvontapalvelua.

158 §

Lentoesteet

-
- Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä:
- 1) esteiden rakenteesta;
 - 2) esteiden merkitsemisestä;
 - 3) 2 momentissa tarkoitetun esteen vapauttamisesta luvanvaraisuudesta, jos esteellä ei ole vaikutusta lentopaikkojen esterajoituspintoihin eikä lentomenetelmiin tai joka sijaitsee olemassa olevan esteen välittömässä läheisyydessä;
 - 4) 1—3 kohdassa tarkoitettuja vastaavista teknisluonteisista seikoista.
-

158 a §

Lentoesteluvan myöntäminen

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta 158 §:n 2 momentissa tarkoitetun lentoesteluvan. Lupaa voi hakea laitteen, rakennuksen, rakennelman tai merkin omistaja, haltija tai ylläpitäjä. Liikenne- ja viestintäviraston on ennen luvan myöntämistä selvitettävä lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle. Liikenne- ja viestintäviraston on selvityksen tueksi pyydettävä lausunto ilmaliikennepalveluntarjoajilta, lentopaikan pitäjiltä, lentomenetelmien suunnittelijoilta, niiltä viranomaisilta, joiden toimintaan haetulla esteellä voisi olla vaikutusta ja muilta asianosaisilta. Merialueelle sijoitettavan tuulivoimalan osalta lausuntoa on pyydettävä Rajavartiolaitokselta.

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä lentoestelupa, jos lentoturvallisuus ei vaarannu ja jos suunnitellun esteen aiheuttamaa haittaa lentoliikenteen sujuvuudelle voidaan käytettävissä olevilla lentomenetelmän suunnittelukriteereillä vähentää siten, ettei se aiheuta lentopaikan pitäjälle kohtuutonta haittaa tai vaikeutta lentoliikenteen sujuvuutta.

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

158 b §

Lentoesterekisteri

Liikenne- ja viestintävirasto pitää lentoesterekisteriä.

Rekisteriin merkitään lentoesteluvan haltijan nimi ja yhteystiedot sekä lentoestettä koskevat tekniset tiedot. Lentoesteluvan haltijan on ilmoitettava estettä ja yhteystietojaan koskevat muutokset viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle tai sen nimeämälle taholle.

Jollei kansainvälisestä velvoitteesta tai laista muuta johdu, rekisteriin merkityt tiedot poistetaan 10 vuoden kuluttua lentoesteen poistamisesta.

158 c §

Julkisen hallintotehtävän siirtäminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi hankkia lentoesterekisterinpidon sekä siihen liittyvät välittömät tuottamis-, ylläpito- ja kehittämistehtävät Fintraffic Lennonvarmistus Oy:ltä. Palveluntarjoaja luovuttaa lentoesterekisteritiedot Liikenne- ja viestintävirastolle teknisen rajapinnan kautta.

Tehtävän siirtämisessä ja sen hoitamisessa noudatetaan liikenteen palveluista annetun lain 210, 212, 213 ja 215 §:ää.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun palveluntarjoajan palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan mainitussa momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

158 d §

Tiedon luovuttaminen lentoesterekisteristä

Mitä liikenteen palveluista annetun lain 28 luvussa säädetään liikenneasioiden rekisterin tietojen luovuttamisesta sekä paikkatietoinfrastruktuurista annetussa laissa (421/2009) paikkatiedon julkaisemisesta, sovelletaan myös lentoesterekisteritietojen luovuttamiseen.

Lentoesterekisterin pitäjän on huolehdittava siitä, että lentoesteitä koskevat tekniset tiedot ovat saatavissa avoimen teknisen rajapinnan kautta koneluettavassa muodossa vapaasti käytettäväksi ~~lentoesteitä koskevat tekniset tiedot~~. Tietojen on oltava sellaisessa muodossa, että niistä ei pysty tunnistamaan yksittäisiä henkilöitä eikä käy ilmi salassa pidettäviä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2023. Sen 158 ja 158 a—158 d § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä lokakuuta 2023.

2.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain 127 ja 128 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 127 §:n 4 momentti ja 128 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat 127 § laissa 984/2018 ja 128 § laissa 1244/2021,
seuraavasti:

127 §

Lentotyöluupa

Liikenne- ja viestintävirasto antaa lentotyötoiminnan turvallisen harjoittamisen edellyttämät tarkemmat määräykset lentotyöluvan saamisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) lentotyöluvan haltijan tai ilmoituksen tekijän organisaation ja henkilöstön mitoitusta ja ammattitaitoa;
- 2) lentotyöluvassa tai -ilmoituksessa tarkoitettuun toimintaan käytettävää kalustoa;
- 3) lentotyöluvan haltijan tai ilmoituksen tekijän toimintakäsikirjoja ja menetelmiä;
- 4) lentotyöluvan haltijan tai ilmoituksen tekijän taloudellisia edellytyksiä.

128 §

Ilmoitus eräillä ilma-aluksilla harjoitettavasta lentotoiminnasta

Siltä osin kuin matkustajien kuljettaminen maksua tai kustannukset kattavaa korvausta vastaan EASA-asetuksen liitteen I kohdan 1 alakohdissa a, d tai g tarkoitetulla ilma-aluksella ei edellytä lentoliikenneasetuksen mukaista liikennelupaa tai tämän lain 127 §:ssä tarkoitettua lentotyöluvaa eikä Euroopan unionin lainsäädännöstä tai Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu, lentotoiminnan harjoittajan on tehtävä Liikenne- ja viestintävirastolle ilmoitus lentotoiminnasta ennen toiminnan aloittamista.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Valiokunnan uusi lakiehdotus

3.

Laki

aluevalvontalain 24 c ja 34 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluevalvontalain (755/2000) 24 c §:n 1 momentti ja 34 a §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat laissa 945/2018, seuraavasti:

24 c §

Valtion ilma-aluksen ja merialueella tapahtuvan aluevalvontatehtävän turvaaminen

Ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja ilmatilan hallintayksikön sekä ilmailulaissa tarkoitetun U-space -palveluntarjoajan on turvattava aluevalvontaviranomaisen pyynnöstä ilmatilan esteetön käyttö aluevalvontatehtävää suorittavalle valtionilma-alukselle.

34 a §

Voimakeinojen käytön turvaaminen ilmatilassa ja merialueella

Sen lisäksi, mitä ilmailulaissa säädetään ilmatilan käytöstä, ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja ilmatilan hallintayksikön sekä U-space -palveluntarjoajan on rajoitettava ilmatilan käyttöä aluevalvontaviranomaisen pyynnöstä tämän lain 31—33 §:ssä säädettyjen voimakeinojen käytön turvaamiseksi ja 34 §:ssä säädetyn vihamielisen toiminnan torjumiseksi sekä tässä tarkoituksessa varattava ilmatilan esteetön käyttö valtionilma-aluksille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2022 vp

Helsingissä 19.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Sandra Bergqvist r
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Petri Huru ps
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Jari Kinnunen kok
jäsen Jouni Kotiaho ps
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Paula Werning sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula